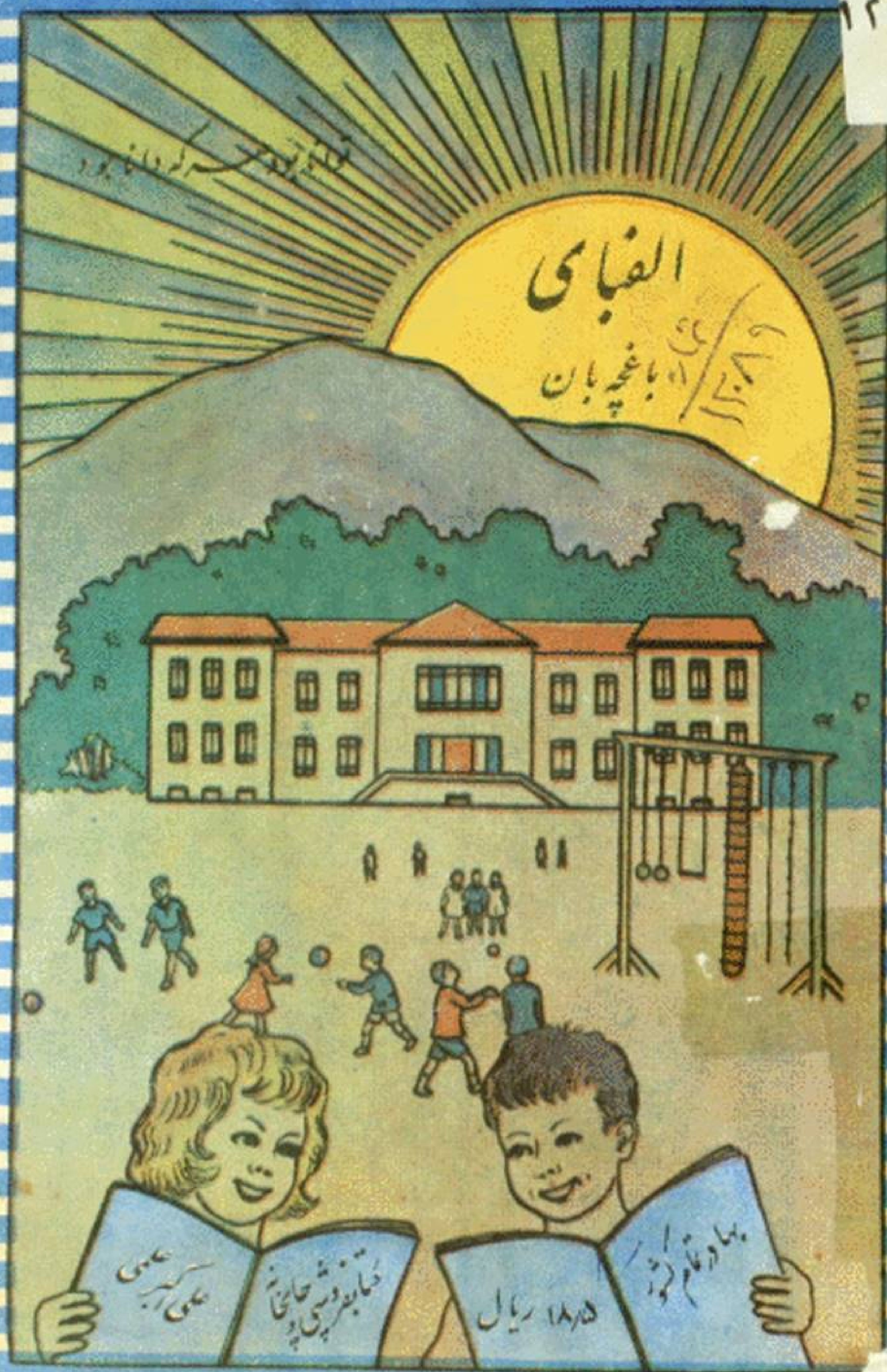

توانا بود هر که دانا بود
الفبای
باغچه‌بان
کتابفروشی و چاپخانه
علی‌اکبر علمی
بها در تمام کشور
۱۸/۵ ریال

توانا بود هر که دانا بود

بنام خداوند بخشنده مهربان

وزارت فرهنگ

الفبا

تألیف

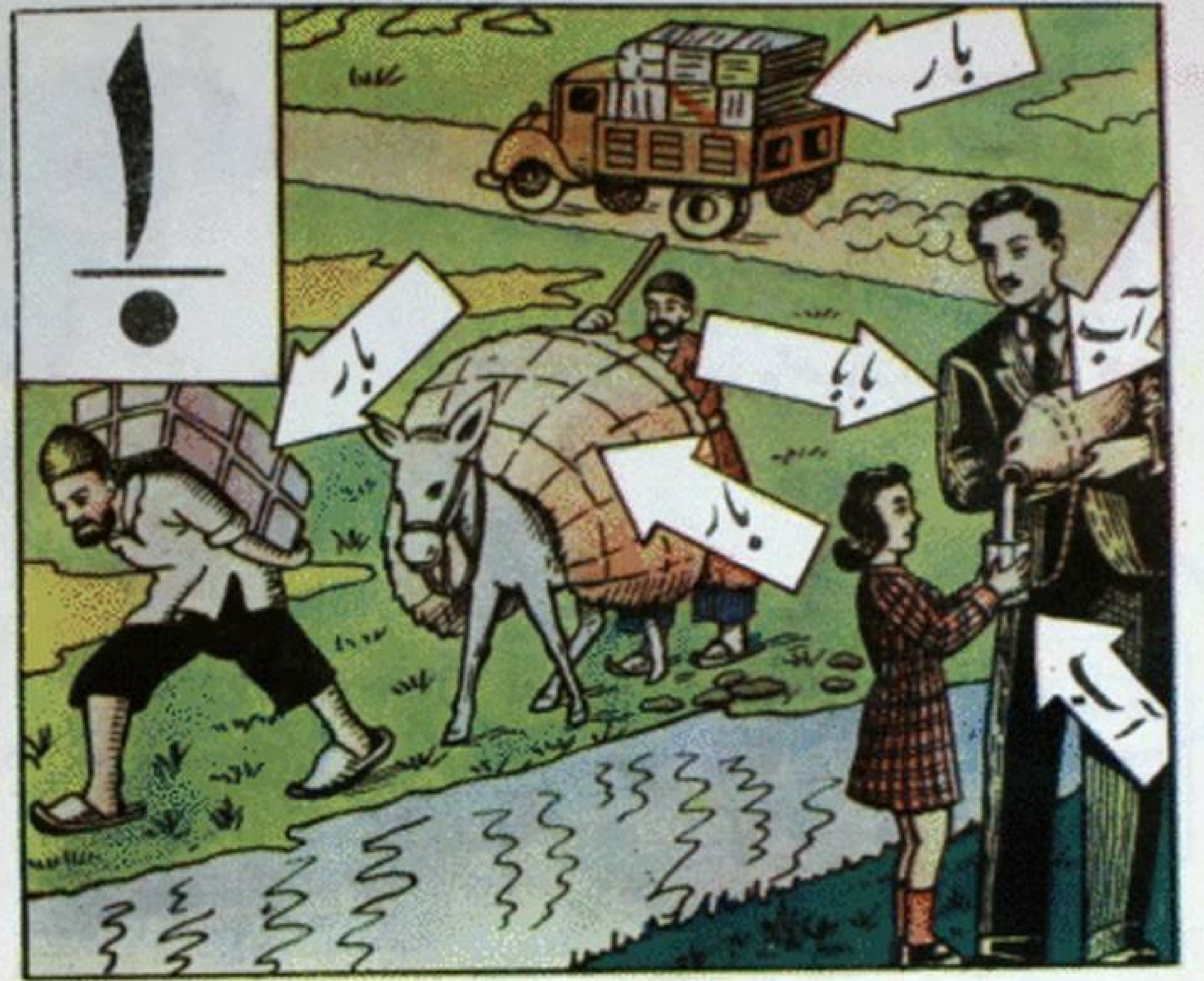
آقای باغچه بان

بها در تمام کشور ۱۸/۵ ریال

چاپخانه و کتابفروشی علی اکبر علمی

«۱۳۲۷»

چاپخانه مجلس

آب   بار   بابا

آ

بـ   بـر   ببـ

آب   بار   بابا

ب   ا   اا

مشق - آب   بابا   بار   با   آب

نـ ن   اَ ا   دَ د ن

نا ن   اَ نا ر   دَ ندا ن

ا   نـ ر   نـ ا

نـ ن   اَ ــ   د د

بابا اَنار دارَد بابا اَنار داد بابا نان نَداد

مشق خط	آب اَنار بار داد نان

م د

مادر

ا ر

ب د م

بادام

ا ا

م

م م ا

من مداد

ن د د

مادر بادام نداد من بادام ندارم مادر مداد داد
من مداد دارم بابا انار داد من انار دارم
من آمدم آب دادم من آمدم نان دادم

مشق خط	مار مادام نام مامان دامن دادن

ز

زن

ن

ز

م د

مرد

ر

آن مرد در را زد آن زن از در آمد
بابا در را زد بابا از در آمد ماما در را زد
ماما از در آمد من در را زدم من از در آمدم

مشق خط	دندان مرد زن بادام مداد آمدن

سَ د د س

سَبَد سَ س سَ داس

بَ ا

آن مَرد سَبَد دارَد آن مَرد دَر سَبَد اَنار دارَد

آن مَرد داس دارَد آن مَرد داس نَدارَد

مَن داس نَدارَم اَسَد داس نَدارَد

اَسَد ساز دارَد اَسَد ساز زَد

مَن ساز نَدارَم مَن ساز نَزَدَم

مشق خط | سام آسان باز سَر زَبان زَدَن

تَ ر دَ ت

تار ت ت دَست

ا سـ

آن تار اَست آن دَست اَست

آن اَسب اَست آدَم دَست دارَد

آن آدَم تار دارَد آن آدَم اَسب دارَد

مشق خط | تاب تار دَست بَست تَن

لَ

بـ ل

لَب	ل ل	بال

آدَم لَب دارَد   باز لَب نَدارَد

باز بال دارَد   آدَم بال نَدارَد

مَن بال نَدارَم   مَن دَست دارَم

باز دَست نَدارَد   باز دَندان نَدارَد

مشق خط	لال سال مال بالا لَب تَنبَل

۱- جمله ساختن ۲- صرف ۳- عمل حساب

ک ک   اَ بَ   اَ بَ

کَبک	ک ک	اَکبَر = اَکبَر

کَ ر   ک ر

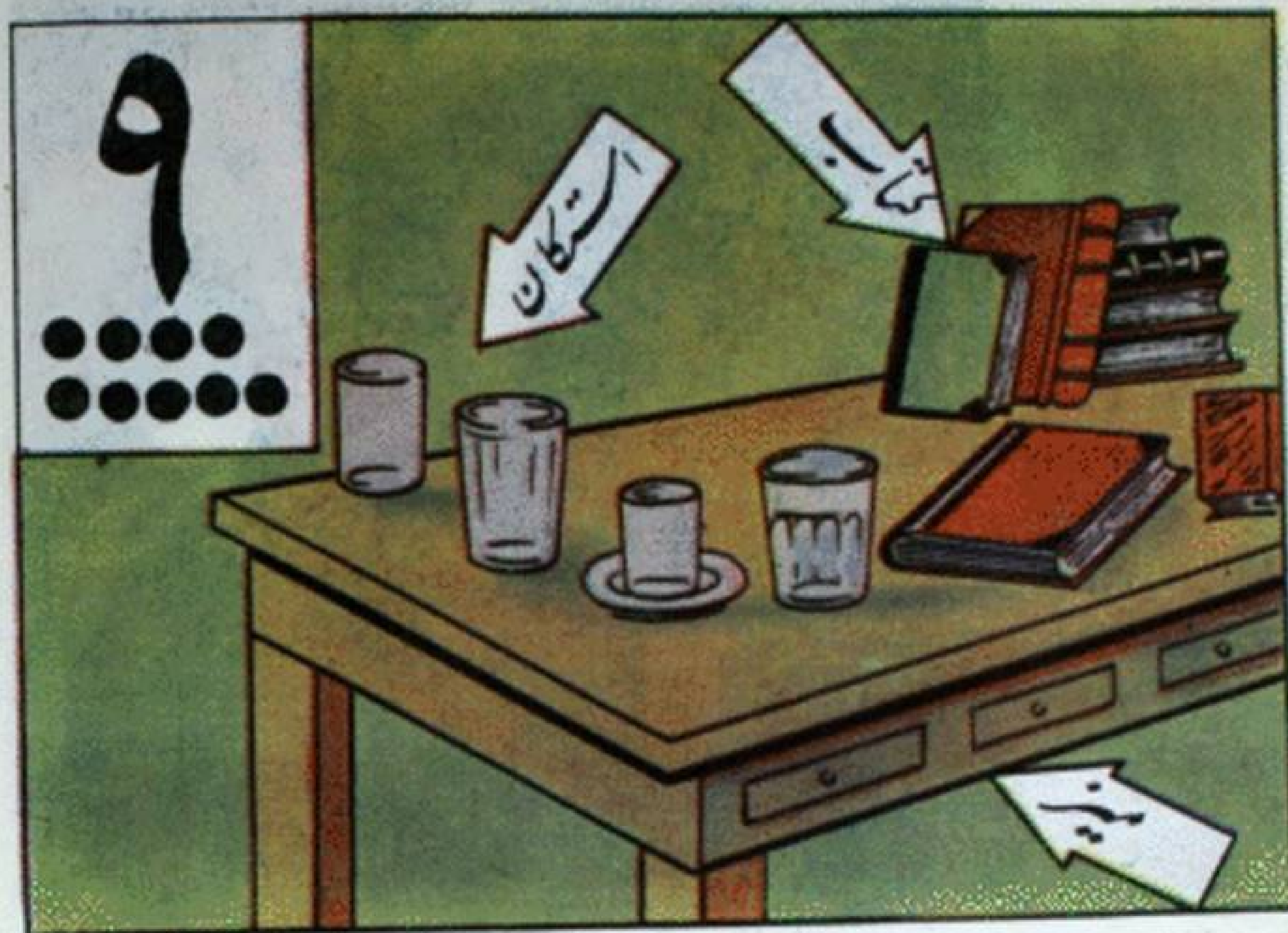
بـ = بـ

اَکرَم آمَد کَبک را نان داد

اَکبَر آمَد اَسب را آب داد

اَسَد اَسب دارَد کَمال اسب نَدارَد

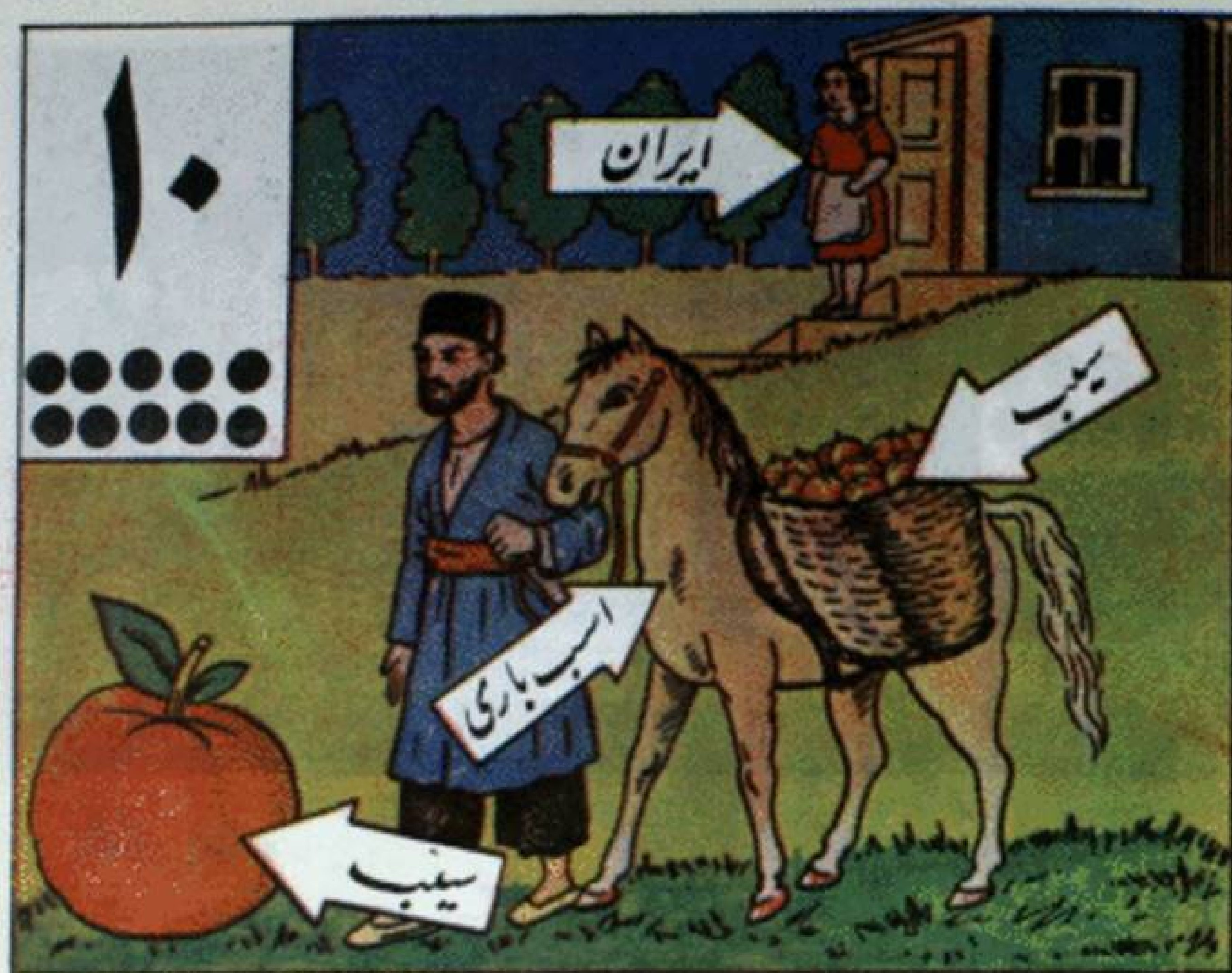
مشق خط	کَم کَباب کَر کَتان نَمَک گَردَن

اِ تِ ا	اِ ـِ	کِ ا	
اِستِکان		کِتاب	ک ک
سـ ک ن		تـ ب	

آن اِستِکان اَست آن اِستِکانِ مادَر اَست
آن اِستِکان را اَسَد بِمَن داد
آن کِتاب اَست آن کِتاب مالِ اَسَد اَست
آن کِتاب را کامران بِاَسَد داد
مَن کِتاب دارَم کِتاب مَن دَر دَبِستان اَست
دَرسِ مَن آسان اَست مَن دَرسَم را اَز بَر دارَم

مشق خط	کار کباب تاک آلک لک لک

ایـ	سـ ب	آ ب ا ی	
این	سیب	آسبِ باری	ایـ یـ ی
ن	یـ	بـ ر	

این اَسب اَست این اَسب باری اَست
اَسبِ باری بار می بَرَد بارِ این اَسب سیب
اَست بارِ این اَسب اَنار نیست
این اَسب باری مالِ آن مَرد اَست
اِسمِ زَنِ آن مَرد ایران اَست

مشق خط	زمین زیر بالا بازی ایستادن

تُ ت   آ و ا و

توت   او ـو   آلو بالو

وُ   ل بـ ل

مَن توت را دوست دارَم

مَن آلو بالو را دوست نَدارَم

توران آلو بالو را دوست می دارَد

او توت را دوست نَمی دارَد

مادَرَم بِمَن آلو بالو داد

مَن آلو بالو را بِتوران دادَم

او بِمَن توت داد

مشق خط	بانو زَردالو کوکو تومان دیدَن بودَن

شـ رَ   مـَ ـش   مـُ ـش

شیر   میش   موش

یـ   یـ   و

ش شـ ـشـ ـش

این شَکلِ شیر اَست این شَکلِ میش اَست این شَکلِ موش اَست موش تَرسو اَست شیر تَرسو نیست .

میشی دَر دَشت بود شیری را دید میش اَز تَرسِ شیر ایستاد - شیر آمَد او را دَرید

اَکبَر شیر را دید اَکبَر اَز شیر نَتَرسید اَکبَر شیر را باتیر زَد .

مشق خط	شکر شیرین شمیران شور آش ترسیدن

پ ل ت پ

پول	پ	توپ

و و

مَن توپ بازی را دوست دارَم

مَن توپ نداشتَم دَستِ پیرمَردی توپی

دیدَم مَن بِاو پول دادَم اوبِمَن توپ داد

شاپور مَرا دید پیشِ مَن آمد توپ بازی کردیم

مشق خط	پاک پوران پوست آبپاش پاشیدن

دَوات

روزی مَن در دَبِستان بودَم

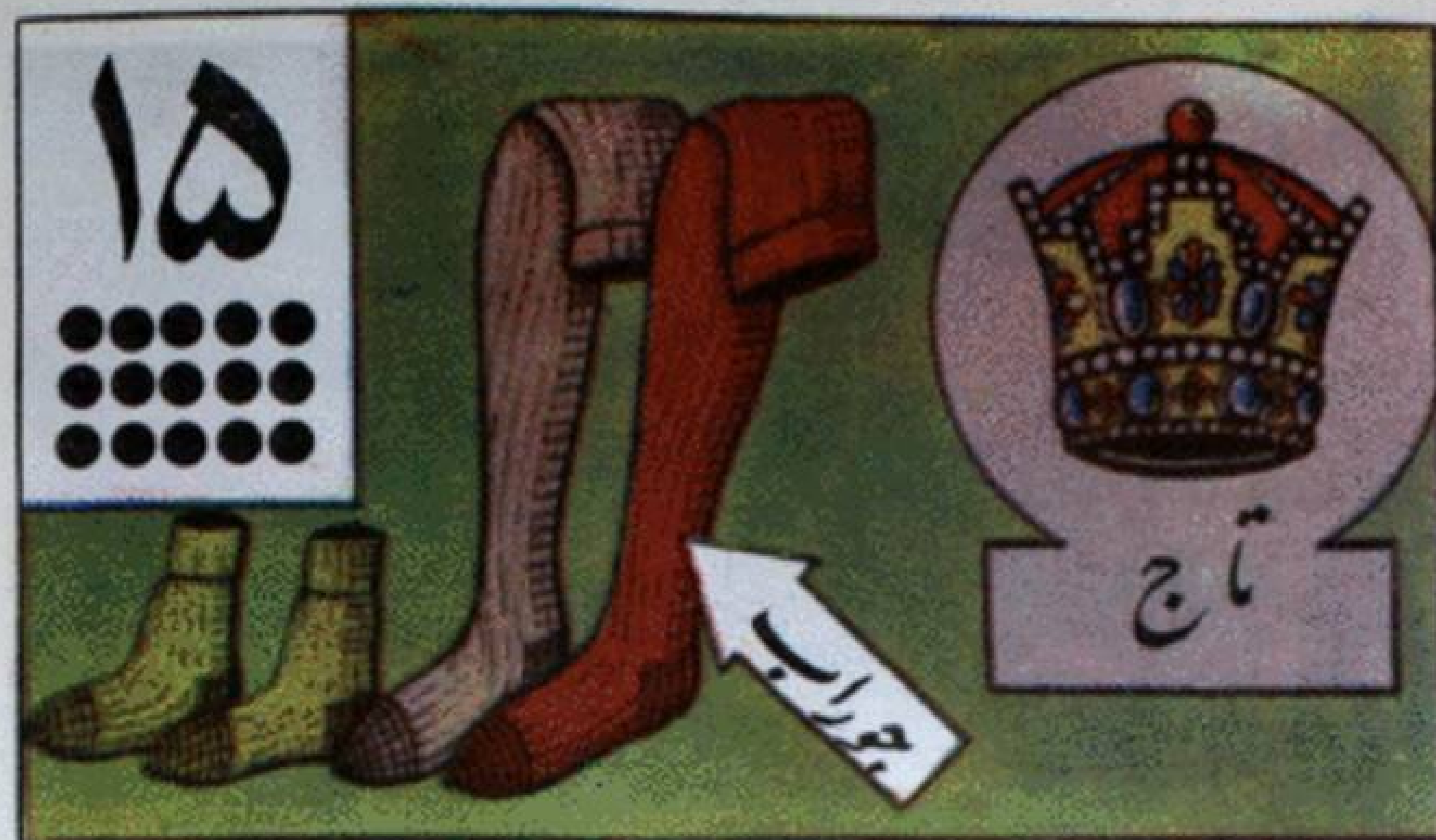
دیدَم پَرویز دَوات نَدارَد

مَن دَواتَم را بِاو دادَم

پَرویز دَرسَش را نِوِشت پَس اَز آن

دَوات را بِمَن پَس داد

مشق خط	کارد دَستمال سوزَن زیبا دَویدن

جـ ر ب　　　　تا ج

جوراب　　ج　ج　　تاج

و ا　　　　ا

مَن می‌توانم شکلِ جوراب وَشکلِ تاج بِکشَم

برادَرِ من جمشید پنج سال دارد

بکودکستان می رَوَد او نمی تواند شکلِ جوراب

بکَشَد دیروز پیشِ مَن آمد او شکلِ تاج کشید

مَن شکلِ جوراب کَشیدَم

مشق خط | جارو جاوید ایرج جلال کشیدن

گ ل س　　　　بَ گ

گیلاس　　گ　گ　گ　　برگ

ی ا　　　　ر

مَن رَنگِ گیلاس را دوست دارَم

پدَرِ من رَنگِ آلو بالو را بیشتر دوست میدارَد

مَن دیروز دَر دبستان با مداد رَنگی شکلِ

گیلاس وَ گاو وَ انار وَ زردالو کَشیدَم

مَن می تَوانَم شکلِ گاری را نیز بکِشَم

مشق خط | زنگ تنگ سنگ گردن آتش گردان

اُ دَ　　　　بُ

اُردَک　　اُ ...... و　　بُز

رَک　　　　ز

مَن بُز را از اُردَک بیشتَر دوست میدارَم
اُردَک بامَن بازی نَمیکُنَد وَلی بُز بامَن بازی
میکُنَد دیروز مَن بابُز بازی میکَردم تامَن میدَویدَم
او نیز پُشتِ سَرِ مَن میدَوید اگَر مَن می ایستادَم
او نَزدِ مَن می ایستاد بِاین سَبَب مَن اورا
بیشتَر از اُردَک دوست دارَم.

مشق خط | اُستاد گُلابی گُل گُلدان کارگَر دَویدن

خَ　　　　ش خ

خَر　　خ خ　　شاخ

ر　　　　ا

آن خَر وَآن بُز مالِ آن مَرد اَست
بُز شاخ دارد خَر شاخ ندارد
اِسمِ آن مَرد خَلیل اَست خَلیل پِدَرِ آن دُختَر
اَست اِسمِ آن دُختَر خاوَر اَست خاوَر دُختَرِ
خوبی اَست روزی پِدَرش اورا سَوارِ خَر کَرد
بِگَردِش بُرد

مشق دیکته | خرما کاخ خال خَراب خاک خریدن

قُ شُ

| قاشُق | | ق قـ | | بُشقاب |

ا ق

بُ قـ ب

شـ ا

اِسمِ این دُختَر قَمَر اَست آن مَرد پِدَرِ قَمَر اَست
اِسمِ پِدَرَش قاسِم اَست آن زَن مادَرِ قَمَر
وَ نامَش زیوَر خانُم اَست زیوَر خانُم دَر بُشقابِ
آش خوری بِقَمَر آش داد قَمَر با قاشُقِ
آش خوری آش میخورَد .

مشق دیکته | قالی باقِر مَشق قوری خورَدن .

وِ لُ

| وِیُلُن | | یـ ی | | نِی |

یُ ن

زِ

ی

یونِس بَرادَرِ قاسِم اَست قاسِم دوستِ مَن
اَست یونِس بَرایِ دوستان وِیُلُن می زَنَد
قاسِم وِیُلُن زَدَن بَلَد نیست وَلی نِی زَدَن را
میدانَد او اَز یونِس وِیُلُن زَدَن یاد میگیرَد
قاسِم بِمَن یِک نِی داد مَن اَز او نِی زَدَن یاد
میگیرَم

مشق خط دیکته | دَی کَی یَواش یال یابو نِوِشتَن

دَفتَر | کَفش | کیف

ف ف

نامِ این پِسَر فَرامَرز اَست پِدَرَش بَرایِ او یِک جُفت کَفش نُو خَرید فَرامَرز کَفشِ خود را پاک کَرد بِدَبِستان رَفت وَ دَر آنجا کِتاب وَ دَوات وَ دَفتَرِ خود را اَز کیف دَرآوَرد وَ نِشَست مَشقِ خود را نِوِشت آموزگار مَشقِ او را دید وَ بِاو آفَرین گُفت .

مشق دیکته | فقیر فیروز رَف لیف ناف فکر فروختن

ماه | ماهی | مَهتاب | بَه بَه | ماهی

هٔ = ها

دیشَب شَبِ مَهتابی بود ماه دَر بالایِ کوه مِیانِ اَبرها بود مَن وَ مَهین دَر کَنارِ اِستَخری ماه را تَماشا میکَردیم ناگاه مَهین فَریاد کَرد وَ گُفت بَه بَه ! بَه بَه ! بَهمَن نِگاه کُن ماه وَ اَبرها را در آب بِبین نِگاه کَردَم دِیدَم راستی دیدَنی بود جایِ شُما خالی .

مشق دیکته | هوش هَوا راه شاه مِهر مِهران هَمَدان گفتن

۲۳ ص ص = س

مَن کودَکِ باهوشی هَستَم هر روز دَست وَصورَتِ خودرا باآب وَ صابون می شویَم لِباس وَکفش وَ کُلاهِ خودرا پاک نِگاه میدارَم مَن صابونی مَخصوص دارَم بِصابونِ دیگران دَست نَمیزَنَم لِباسهایَم را خود با ماهوت پاک کُن پاک میکُنَم .

برای مشق وتمرین

ب	بہ	بر			
پ	پہ	پر			
ت	تہ	تر	م		خ ج
ن	نہ	نر			
ی	یہ	یر			

بِمَن بِما بَم بُخار بَخش بَخت بِجا پُمپ پُخت
پَخش تَمام تَمیز تَخت تُخم نَم نَماز نمود نَخود نَخ
نُخست یَمَن یَخ یَخبندان .

چ و پ ا ن ق و چ

چوپان	چ چ	قوچ

و ا و

روزی بَرادَرَم صادِق مرا بِدِه بُرد هوایِ دِه بِسیار باصفا بود دیدَم چوپانی گوسفَندان را بَرایِ چَرا بکوه می بَرَد یک قوچِ بزُرگ درمیان گوسفَندان بود سگِ بزُرگی هَم بَرایِ پاسبانیِ گوسفندان پیشاپیشِ چوپان میرفت دِهقانان از شیرِ بز وَگوسفند وَگاو سَرشیر وَ ماست وَپَنیر دُرُست میکُنند ماچند روز در دِه ماندیم باکودَکانِ دِهاتی بازی کردیم .

چمَن چَپ چادِر پوچ هیچ پیچ چهار چشم

مُ غ ا بی — شَ ا — تـ غ — مُ غ

مُرغابی	شَغال	تیغ	مُرغ

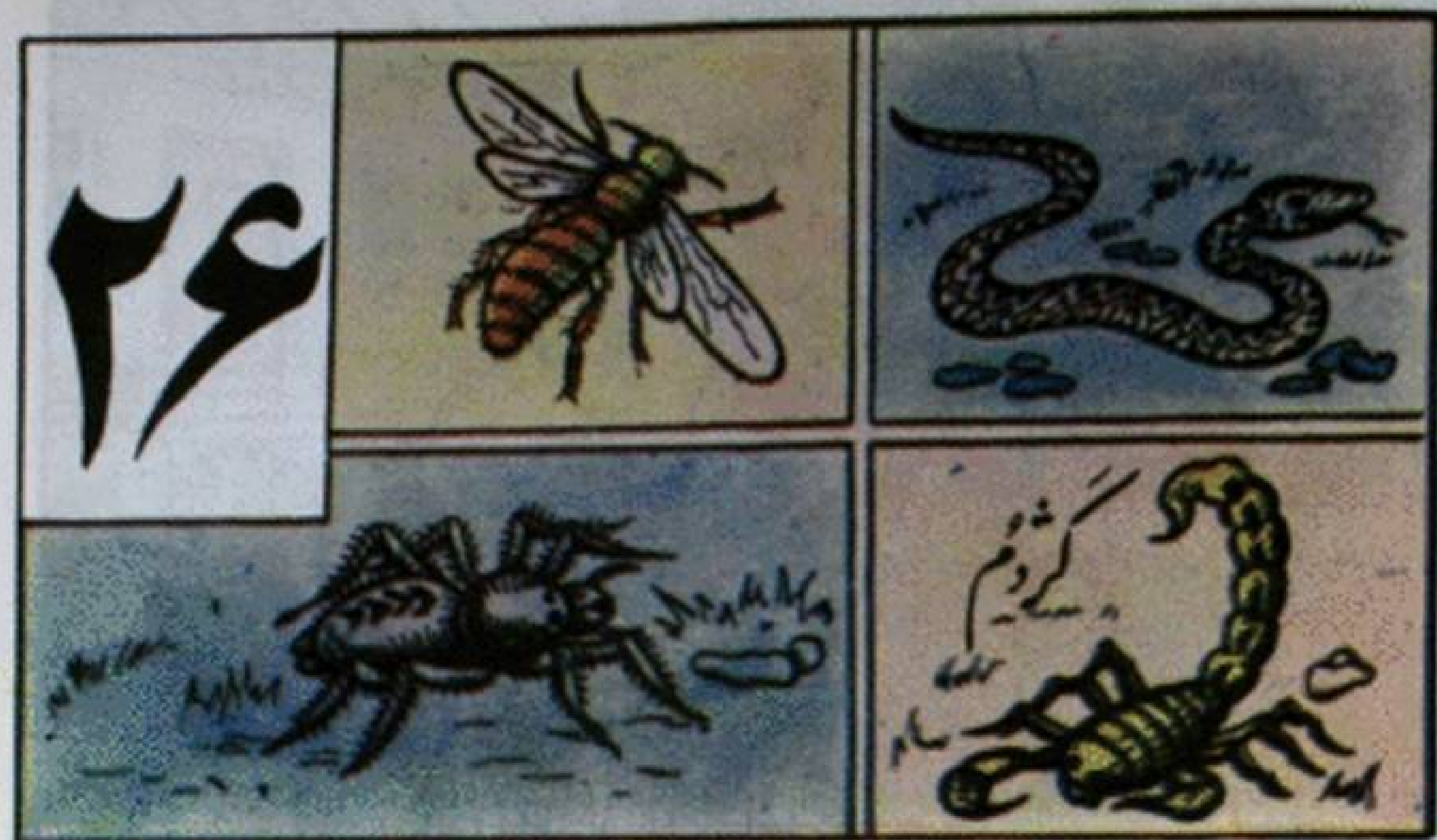
ر ای — غ ل — یـ — ر

غ غ غ غ

این مَرد صورَتِ خود را با تیغ می تَراشَد

این مَرد جانَوران را خوب تَربِیَت میکُنَد چَند تا مُرغ وَ خُروس و بوقَلمون وَ قاز وَ مُرغابی دارَد مُرغ وَ خُروس وَ قاز وَ بوقَلمون وَ مُرغابی مُرغانِ خانگی هستند یک روباه وَ یِک شَغال نیز تَربِیَت میکُنَد شَغال وَ روباه اَز جانَورانِ بِیابانی هَستَند .

مشق دیکته	غریب غربال کلاغ دوغ باغ مشغول چراندن

کَ دُ

گَژدُم

ژ

ژُ م

آن شَکلِ گَژدُم اَست آن شَکلِ زَنبور وَ آن شَکلِ مار اَست گَژدُم دَر جاهای نَمناک وَ دَر بِیابان زیر سَنگها زِندگی میکُنَد گَژدُم هَشت پا وَ یِک دُم وَ دو شاخَک دارَد گَژدُم دو قِسم اَست . سِیاه وَ زَرد گَژدُم آدَم را نیش میزَنَد جایِ نیشِ گَژدُم آمُنیاک می زَنَند .

مشق دیکته	آژان ژاپُن اژدر ژاندارم بیژن اُفتادن

ه ـه = اِ ـهٔ = اِی

آن خانه خانهٔ آقایِ ژِیان بُد اَست

آن خانه راتازه ساخته اَند جلویِ آن گُلهایِ رَنگارَنگ کاشته باغچهٔ خوبی دُرُست کَرده اَند آقای ژِیان بُد هَمسایهٔ ما اَست هَمشاگِردیِ مَن مَنیژه دُختر آقایِ ژِیان بُد اَست روزی با بَرادَرَم بیژَن خانهٔ مَنیژه رَفتیم وَ باغچه را تَماشا کَردیم وَقتِ بَرگَشتَن مادَرِ مَنیژه ژاله خانُم بِباغبان گُفت یِک دَسته گُل بِمَن وَ یِک دَسته گُل به بیژَن بِدَهَد

مشق دیکته	گیوه شانه دانه تابه پالوده دوده شُستَن

ظ ف ا
ظَرفها
ر ه

ظ = ز

مَن نامِ این ظَرفها را میدانَم این لیوان وَ آن قَند آن یِکی نَمَکدان وَ این یِکی گُلدان اَست لیوان ظَرفِ آبخوری وَ قَندان ظَرفِ قَند وَ نَمَکدان ظَرفِ نَمَک وَ گُلدان ظَرفِ گُل اَست . بُشقاب وَ دیک و تابه وَ سینی را هَم ظَرف گویَند . مادَرِ مَن ظَرفهایِ خوراک خوری وَ دیک و تابه وَ سینی را خَیلی پاکیزه وَ نَظیف نِگاه میدارَد

مشق دیکته	ظالم ظرافت ظریفه نظافت رسیدن

۲۹

ح حـ = هـ

کودک باادب

نام این کودک رحیم است رحیم باادب و نظیف است اسم پدرش آقای مصباح و اسم مادرش ظریفه خانم است هر روز صبح دست و صورت خود را می شوید و بر پدر و مادر خود سلام میکند پس از چای خوردن با پدر و مادر خداحافظی میکند و با دل شاد بدبستان میرود

مشق دیکته	حلال	حرام	حسن	روح	پیچیدن

ظ ض = ز

این پسر مریض است اسمش رضا است سه روز است که مریض شده مادرش بالای سرش نشسته از او مواظبت میکند دیروز پزشک آمده او را دیده و گفته است که تو وقتیکه تنت گرم بوده آب سرد خورده ای حالا این دوا را که نوشته ام میآورند بخور پس از یک هفته حالت خوب میشود .

مشق دیکته	مرض	مریض	رضا	ضامن	پوشیدن

آ

وا = آ

خواهر و برادر

این دُختَر وَ این پِسَر باهم خواهر وَ برادَرند اِسمِ پِسَر ضِرغام وَ اِسمِ دُختَر راضِیه اَست ضِرغام وَ راضِیه یکدیگر را خَیلی دوست میدارَند هَر روز صُبح باهَم اَز خواب بیدار میشَوَند و باهَم چای میخورَند وَ باهَم بِدَبِستان میرَوَند و باهَم دَرس میخوانند هَرچه این ندارَد اَز آن میگیرَد وَ هرچه آن نَدارَد اَز این میگیرَد وَ بِسَبَبِ این مِهربانی که دارَند همه آنها را دوست میدارَند

مشق دیکته	خواهش خواستن خوانا خواب خواندن

۳۲ روزهای هفته

یک هَفته هَفت روز اَست روزهایِ شَنبه دَبِستانها باز میشَوَد کودَکان بِدَبِستانها میرَوَند وَ شِش روز دَرس میخوانَند روز آدینه دَبِستانها بَسته میشَوَد کودَکانِ باهوش دَبِستان را خَیلی دوست میدارَند هَر صُبح با دِلِ شاد بِدَبِستان میرَوَند .

مَن روزهایِ هَفته را یاد گِرِفته اَم .

شَنبه یکشَنبه دوشَنبه سه شَنبه
چهارشَنبه پَنجشَنبه آدینه .

۳۳

ـسـ

هر یک از مردم صاحب پیشه و کاری است
یکی نجار ، یکی بنا ، یکی حمال ، یکی قصاب است
نجار صندلی و میز و پنجره درست میکند بنا
خانه میسازد بزاز پارچه و قصاب گوشت میفروشد
روزی از حمالی پرسیدم چرا حمالی میکنی گفت چه کنم
در کودکی درس نخواندم و هنری یاد نگرفتم
این است جز حمالی کاری از دستم بر نمیآید

۳۴

ط = ت

طوطی

روزی در جنگلی طوطی قصه میگفت مرغان دیگر هم مانند نوآموزان آرام نشسته بگفتار او گوش میدادند بوقلمون پیش طاوس رفت و گفت ای طاوس با این همه قشنگی که داری چرا مانند طوطی حرف نمیزنی طاوس گفت من چیزی یاد نگرفته ام که بتوانم حکایت کنم . حالا گوش میدهم که چیزی یاد بگیرم سپس من هم برای رفیقان قصه میگویم .

مشق دیکته	اطاق خط طفل طالب دریدن

ص ث ـ ث = س

ثریا و کیومرث

ثریا و کیومرث باهم خواهر و برادرند روزی در کودکستان پس از توپ بازی دستشان را می شستند بانو آموزگار پرسید چه شده که دستتان را می شوئید گفتند توپ بازی میکردیم دستمان کثیف شده بود اگر نمی شستیم ممکن بود ناخوش شویم بانو آموزگار خوشش آمد و گفت فایده نظافت را از که یاد گرفته اید گفتند از مادرمان بانو آموزگار از آنها بسیار راضی شد و بهر یک بازیچه ای بخشید

مشق دیکته	ثواب ثابت صراف صمد بخشیدن

ض ظ ذ ذ = ز

آذر دختر مهربانی است همیشه باشخاص ذلیل کمک میکند و از این کار لذت می برد روزی سر راه خود شخص کوری را دید دلش بحال او سوخت مقداری نان از کیف خود درآورده باچند شاهی پول باو داد.

مشق دیکته	گذراندن غذا کاغذ ذلت آوردن

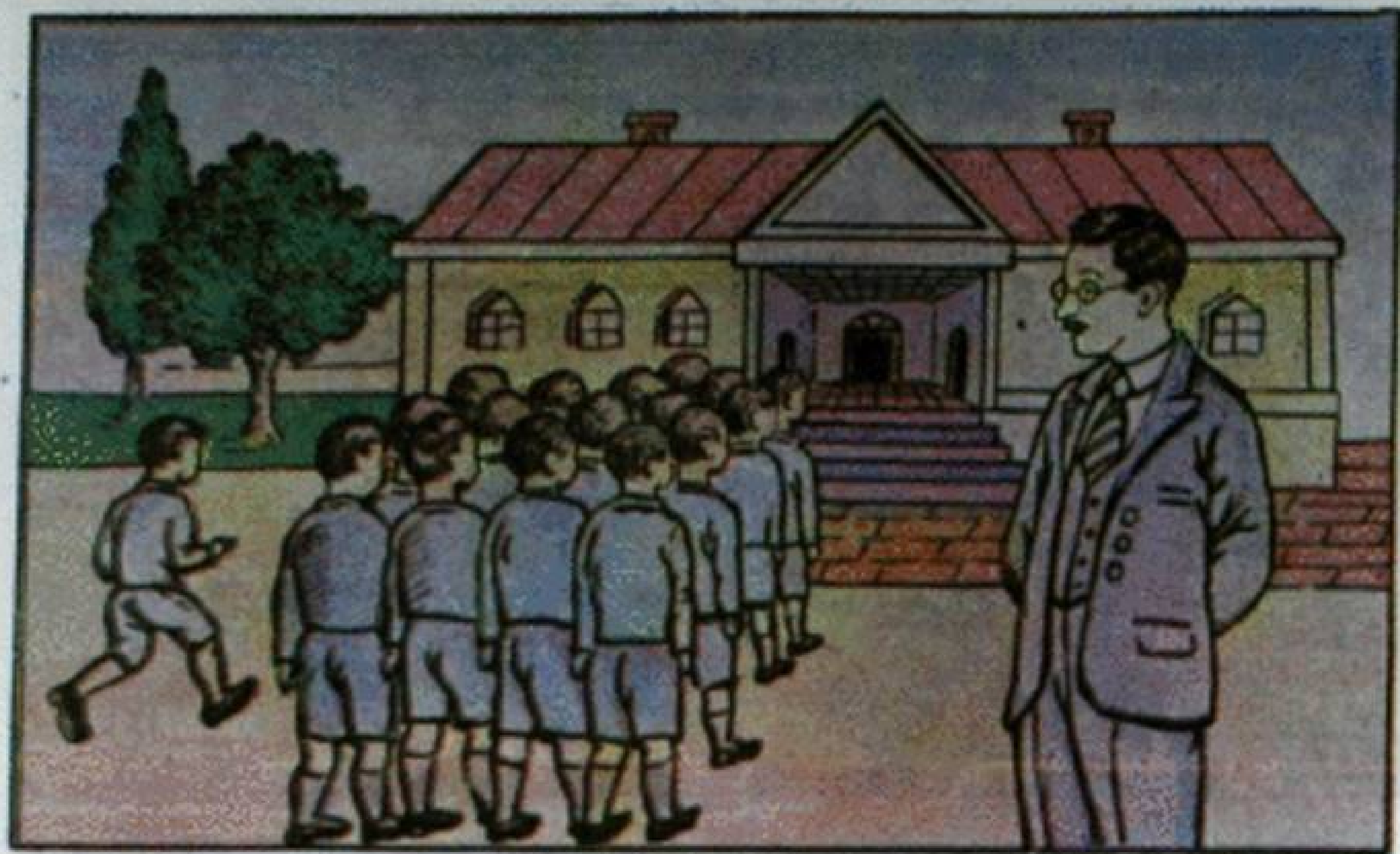
۳۷

درس حفظی

و یه = ای = ئ

خویشاوندان

کسی راکه با اِنسان آشنائي ندارد بیگانه میگویند وَ
اَشخاصی راکه با اِنسان آشنايِي نزدیک دارند
دوست میگویند خاله وَخاله زاده وَدُختر دائي وپسر دائي
وَامثال آنها راخویشان ویاخویشاوَندان میگویند
مَن خویشاوَندان خودراخیلی دوست میدارم
دائیِ مَن مَرا بِسیار دوست میدارد .

۳۸

دَبِستان

حیاط دَبستان ما وسیع اَست شاگردان دَبستانِ ما
همه بچّه هایِ مَعقول هستند هر روز در زنگهای تفریح مشغولِ
بازی میشویم وقتیکه زنگ میزنند با نَظم بِکلاسهایِ خود میرویم
وَعِلم میآموزیم وَسعی میکنیم که فَراموش نَشود وکاری
نمیکنیم که مُعلّمِ عَزیزِ ما از ما ناراضی شَود

ع ـع ـعـ عـ

مشق خط	علی عَباس شَفیع عِباد عاقِل اَعلا سوزاندن

مَن دَر دَبِستان

بُلبُل با گُلها　　مَن با رفیقان
میکُنیم بازی　　دلشاد و خندان
او در گُلستان　　مَن در دَبِستان

پَروانه خوشرَنگ　　چابک زرنگ
میکُند بازی　　می پَرَد قشنگ
او دَر گُلستان　　مَن دَر دَبستان

گُل باشد اَگَر　　خوشرَنگ و خوشبو
مَن هستم اَمّا　　خوشروی و خوشخو
او در گُلستان　　مَن دَر دَبِستان

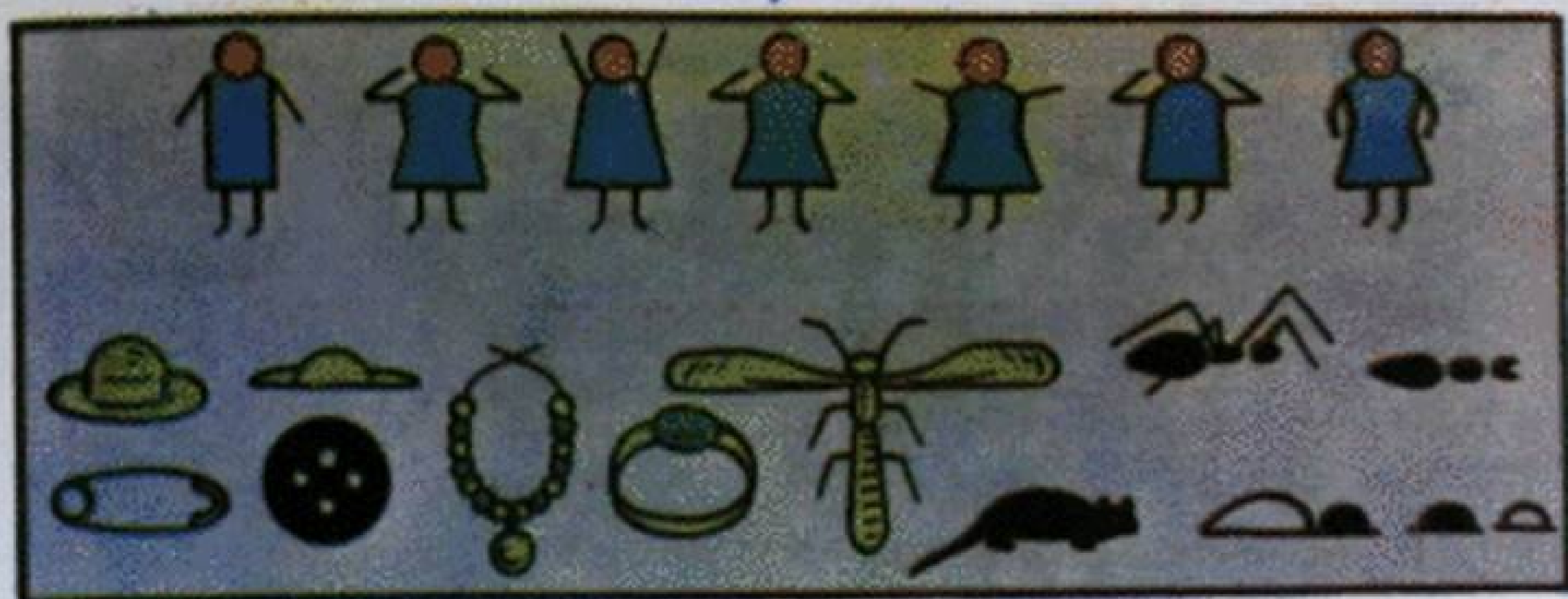
۴۰

دَرسِ حفظی

یٰ = آ

ما خُدا پَرَست هستیم خُدا را دوست میداریم
خُدا برایِ نَصیحَتِ بَندگانِ خود پیغمبران فرستاده
اِبراهیم ، موسیٰ ، عیسیٰ و مُحَمَّد پیغمبرانِ خدا هستند
ما پیغمبرانِ خدا را نیز دوست میداریم .

مشق خط	مرتضیٰ مصطفیٰ مجتبیٰ یحییٰ معنیٰ

۴۱

درسِ حفظی

ـٰا = آ

اینِ علامتِ کوچک رویِ هر حرفی که باشد آن حرف را با صدایِ «آ» میخوانیم ما رحمان را باید رحمٰن بنِویسیم و در خواندن رحمان بخوانیم و همچنین کلمهٔ هارون رامِثل هٰرون می نویسیم ولی در خواندن هارون میخوانیم و همچنین کلمه هایِ اِسحاق و اِسماعیل مِثلِ اِسحٰق و اِسمٰعیل نوِشته میشود دو سه روز که اینهارا خواندیم و نوِشتیم خوب حِفظ میکنیم .

مشق خط	رحمٰن	هٰرون	اسمٰعیل	اسحٰق

۴۲

درسِ حفظی

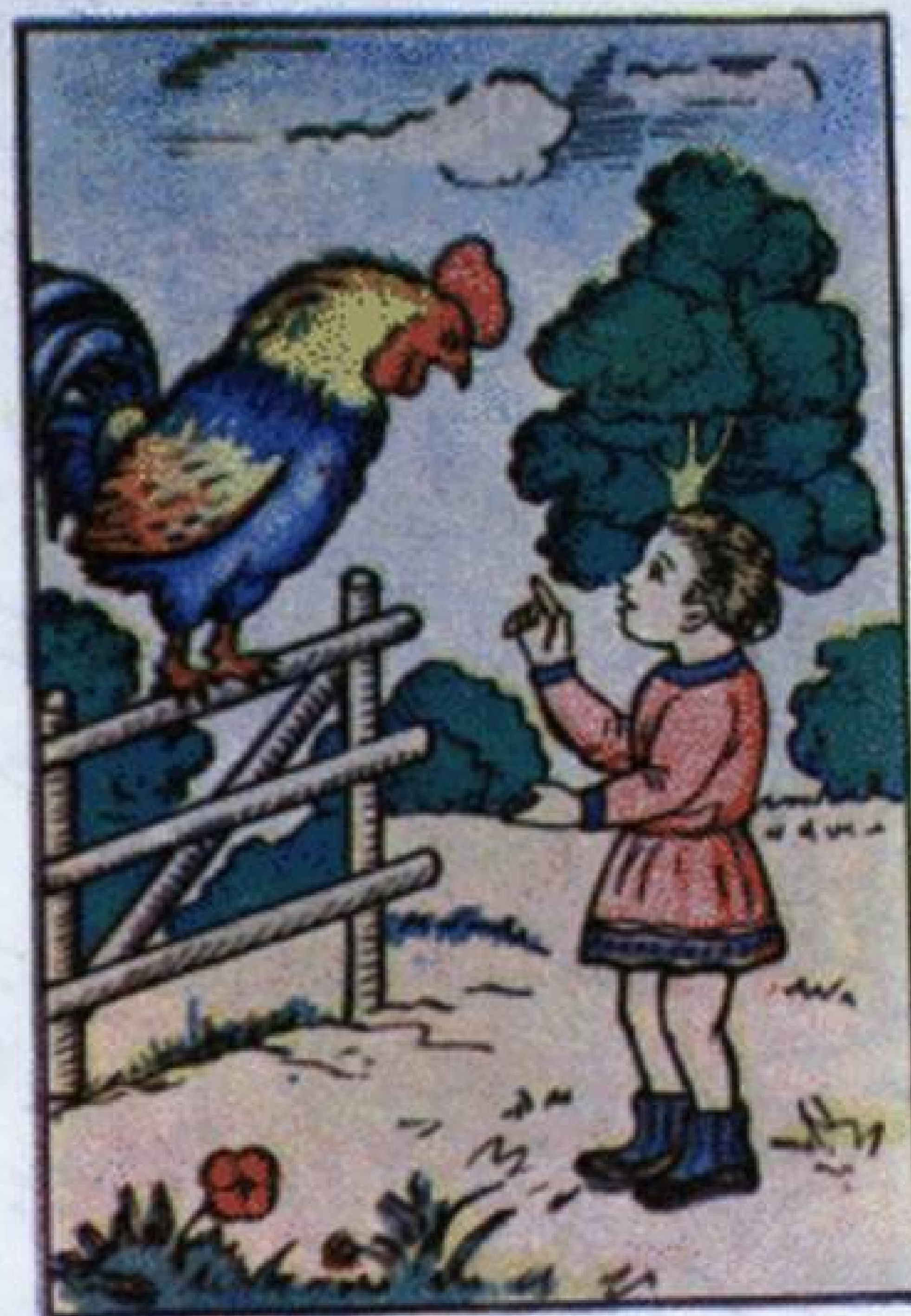
رَن بَن لَن تَن

رًا بًا لًا تًا

ما تا اِمروز بِقاعدهٔ نوِشتن و خواندن بِخوبی آشنا شُدیم دو مطلبِ دیگر باقی مانده که باید آنهارا نیز یاد بگیریم یکی این است که وقتِ دیکته گفتن اگر آموزگار گفت «فورَن» باید ما اینطور «فورًا» بِنوِیسیم امّا در خواندن فورَن بخوانیم واگر گفت بنِویسید «مَثَلَن» باید اینطور «مثلاً» بِنوِیسیم امّا وقتِ خواندن مَثَلَن بخوانیم و مانند آنها است «ضِمنَن» و «غالِبَن» و «رَسمَن» باید اینطور «ضِمنًا» و «غالبًا» و «رَسمًا» بنویسیم امّا مانندِ ضِمنَن و غالِبَن و رَسمَن بخوانیم .

مَطلب دوّم این است که اَلِف درمیان کَلِماتِ عَرَبی گاهی خوانده نمی شود مَثَلاً اَلِف پیش از «ل»، مانندِ عبدُ العَلی و عَبدُ الحُسَین و نِظامُ المُلک ما باید نوِشتن و خواندنِ آنها را به همین شکل مشق کُنیم و یاد بگیریم .

خروس ۴۳

نُکت قلم ای خُروس

دُمت عَلَم ای خُروس

ظُهر نَشُد چه خوانی

تو دَمبدم ای خُروس

پَرهایت رَنگارنگ است

چه رَنگهایِ قشنگ است

کج کج نگه میکنی

مگر خیالت جنگ است ؟

تمرین

عبدالقادر ابوالحسن آناً فآناً ذاتاً اصلاً

محرم الحرام مرضی نجوی منتهی

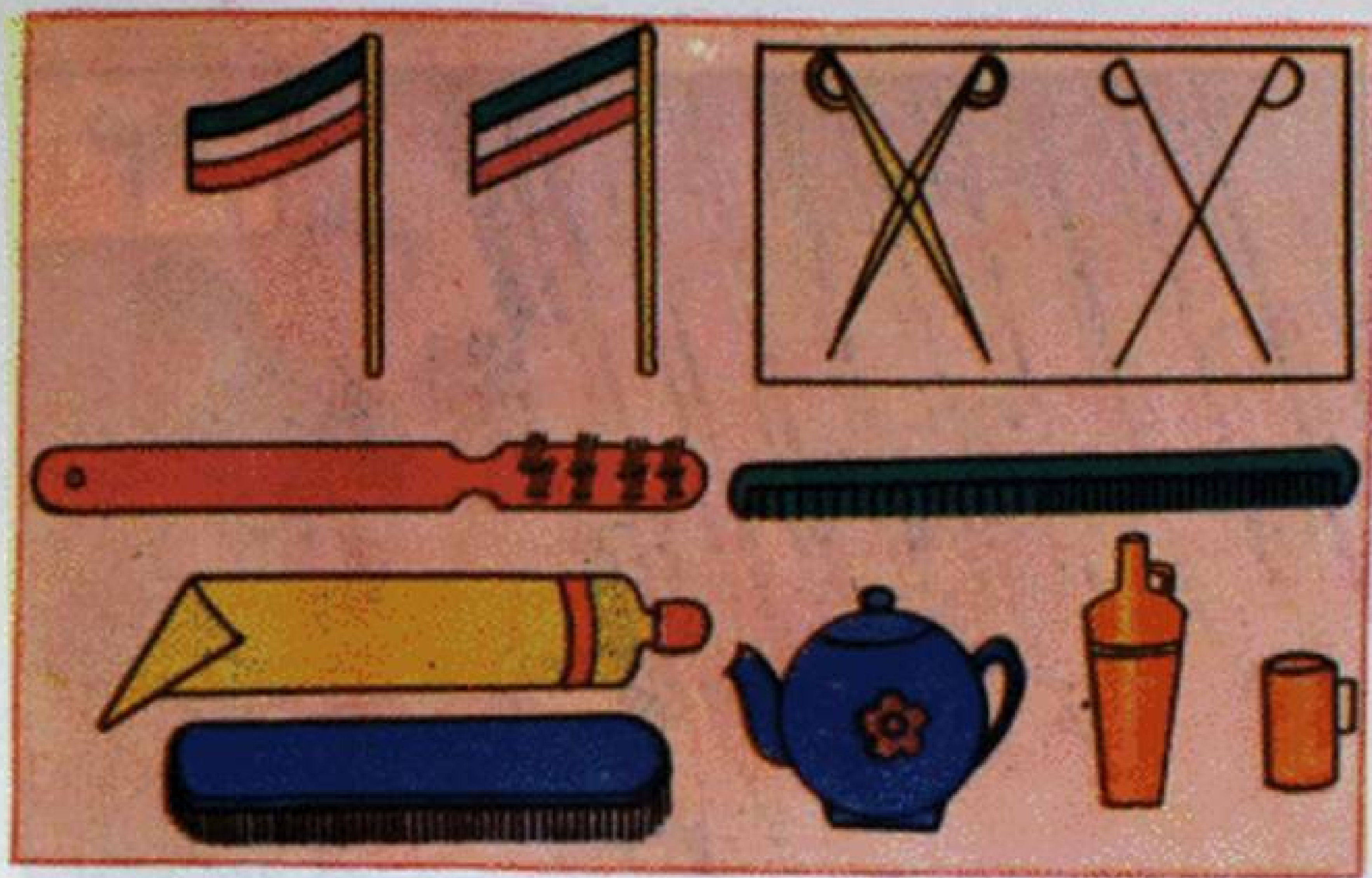
کلمات فوق فقط برای مشق و تمرین و آزمایش است . همین قدر کافی است بچه ها بتوانند آنها را بخوانند

جایزه

خُسرو روزی در کلاس با خوشحالیِ بسیار یک جعبه مَدادِ رَنگین بِهمشاگردانِ خود نشان داد و گفت این جعبه را دیشب پدرم بِمن جایزه داده است به بینید این مدادِ زرد است این قرمز است این سفید است این سِیاه است این نارنجی این بنفش است این آبی است این قهوه یی است این سبز است این خاکستری است .

مشق خط نُکت قلم ای خروس دُمت علم ای خروس

۴۵ جواب بدون فکر

آموزگاری شاگردانِ کلاسِ خود را اِمتحان میکرد. اَوّل از پَرویز پُرسید از جانورانیکه در خانه ها زِندگی میکنند و عَلف میخورند کدامها را می شِناسی؟ پَرویز فکر کرد و گُفت: من اَسب و خر و گاو و بُز را میشناسم.

بَعد، از آرد شیر پُرسید تو از حَیوانهاییکه در خانه زِندگی میکنند و گوشت میخورند کدامها را می شناسی؟ او هم قدری فکر کرد و گفت: مَن سَگ و گُربه را می شناسم. آموزگار بِهَر دو آفرین گُفت. سِپَس از شاپور پُرسید تو از مرغهای خانگی کُدامها را می شناسی؟ شاپور زود گفت پَرَستو و گُنجِشک و کلاغ. از این جواب او همه خندیدند. (اگر گفتید چرا؟)

بلبل با گُلها من بارفیقتان

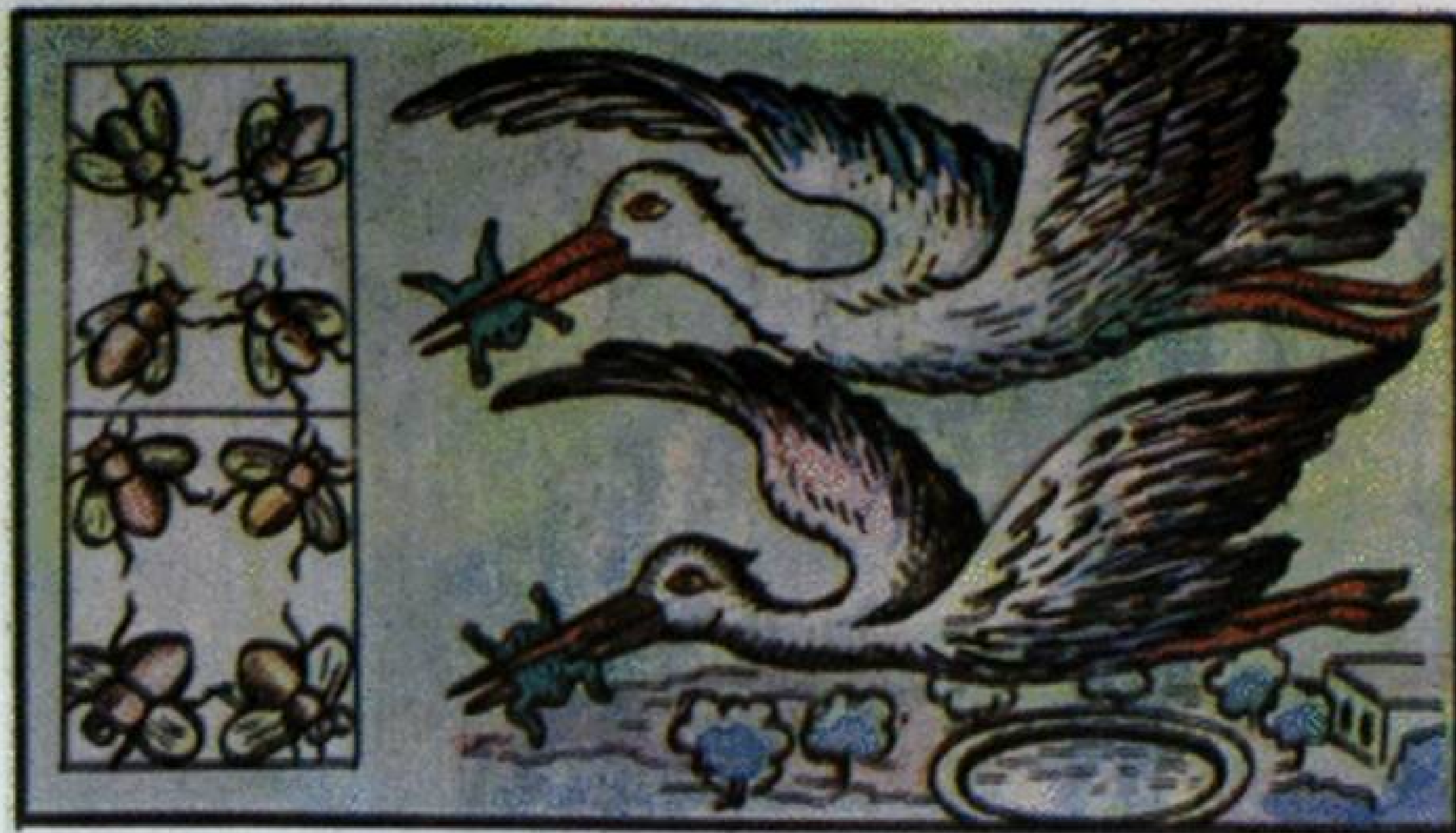

۴۶ دختر مهربان

منیژه کوچولو دخترِ مهربانی بود. روزی با مادرش بباغی بِمهمانی رفته بود. بانویِ میزبان پنج سیب باو داد که بخورد منیژه دستمال خود را بیرون آورد و دو تا از سیبها را برداشت و ببانوی میزبان گُفت: اِجازه میدهید این دو سیب را برایِ برادَرم بِبَرَم. بانویِ میزبان از مهربانی و ادبِ منیژه خوشش آمد و خندید و سه دانه سیبِ دیگر باو داده و گفت اینها را هم بِبَر!

میکنیم بازی دلشاد و خندان

منیژه چرا برای برادرش سیب برداشت؟ آیا در مهمانی این کار را کردن خوب است؟ چرا منیژه کوچولو در مهمانی این کار را کرد آیا دختر بدی بود یا علت دیگر داشت؟ آیا اجازه خواستن او کار خوبی بود یا بد؟ آیا اگر منیژه قدری بزرگتر بود باز هم ممکن بود چنین کاری بکند؟ چرا. و اگر ممکن نبود بکند چرا؟ آیا شما چنین کاری میکنید چرا؟ عمل حساب و سایر تمرینات مانند همیشه.

۴۷ بچه های قورباغه و لک لک ها

روزی دو بچهٔ قورباغه باهم مگس شکار میکردند هر کدام در مدتِ کمی چهار مگس شکار کردند و بخود بالیده گفتند راستی ما خیلی زرنگ و چابکیم که بر زمین نشسته پرندگان هوا را شکار میکنیم. لک لک ها گفتگوی آنها را شنیدند زود هر دو را شکار کرده بهوا بلند شدند و گفتند هر پرنده شکارِ قورباغه نیست.

او در گلستان من در دبستان

پس از سوآلات جامع باید پرسید کدام صفت قورباغه ها خوب و کدام صفت آنها بد بود
در این حکایت چند تا کلمه داریم که در آن هست.
برای فردا صورت درس.

۴۸ دستهٔ گل

ارژنگ در باغچهٔ خود چندین قسم تخم گل کاشته بود و هر روز مواظبت میکرد: تا اینکه تخمها سبز شدند و گل کردند، ارژنگ یکروز بباغچهٔ خود رفت دو تا گلِ قرمز و سه تا گلِ بنفش و چهار تا گل سفید و یکدانه گل زرد چید و دستهٔ گلِ کوچکی درست کرد و برای عمهٔ اش برد و گفت عمه جان این دسته گلها را خودم کاشته و پرورش داده ام. عمهٔ اش از کوشش و هنرِ او خوشحال شده چشم او را بوسید و یک جعبه شیرینی باو بخشید.

پروانه خوشرنگ چابک وزرنگ

پس از سوآلات کلی واخذ نتیجه:
چند تا کلمه داریم که در آنها حرف عربی هست برای آنها جمله های تازه بسازید و بنویسید.
سایر عملها بقرار سابق.

۴۹ بچّه‌هایِ ساعی

روزی فرنگیس و خواهرش منیژه و برادرش منوچهر در خانه مشغولِ نقاشی و نوشتن بودند مادرشان که آنها را بی سر و صدا مشغول کارِ خود دید خیلی خوشش آمد و بهریک پنج فندق داد چون منوچهر از همه کوچکتر بود منیژه یک فندق و فرنگیس دو فندق از قسمتِ خود باو دادند.

بادام گردو پسته شاهپالوط

پس از سوآلات کلی واخذ نتیجه.
"این بچه‌ها چند صفت خوب داشتند." این حکایت عمل حسابی دارد
جمله سازی وسایر عملها بقرار سابق.

۵۰ عنکبوت وگاو

عنکبوتی در گوشهٔ بیابانی نشسته بود موشی او را دید و گفت خاله عنکبوت اینجا چکار میکنی؟ گفت میخواهم بده بروم راه را نمی‌شناسم موش گفت اگر همراهِ من باشی ترا می‌برم عنکبوت گفت من با تو همراه نمی‌شوم چراکه دزدی. کژدمی آنجا رسید و گفت همراهِ من بیا: عنکبوت گفت برو برو تو هم بدخو و مردم آزاری. در این وقت گاوی رسید و گفت اگر میل داری من ترا بده میرسانم. عنکبوت زود سوار گاو شد و با تار خود تابی درمیانِ دو شاخِ گاو درست کرد و ورزش کنان بده رفت.

عنکبوت پشه مگس ملخ مورچه

پس از سوآلات کلی واخذ نتیجه. کودکان ازین حکایت نمایش میدهند.
سایر عملیات بقرار سابق.

۵۱

من جوجه را گرفتم   او را بوسیده گفتم
جوجه جوجه طلایی   نُکت سُرخ و حنایی
تُخم خودت شکستی   چگونه بیرون جستی
گفتا جایم تنگ بود   دیوارش از سنگ بود
نه پنجره نه در داشت   نه کس زِ من خبر داشت
دیدم چنین جای تنگ   نِشستن آورد ننگ
بخود دادم یک تکان   مِثلِ رُستم پهلوان
تُخم خود را شِکستم   زود به بیرون جستم

جوجه بره کودک بچه گوساله کره خر

بچه ها را برای حفظ کردن این شعر ها تشویق باید کرد . سایر عملیات بقرار سابق

۵۲

مِهرِ مادر

مادرِ رُستم نُه دانه تُخم زیرِ مُرغ گُذاشته بود تا جوجه بِشوَد . رُستم هر روز بمُرغ سرکشی میکرد که ببیند جوجه چگونه از تُخم بیرون میآید یکروز دید دو تا از تُخم مُرغها شکسته و سرِ دو تا جوجه طلائی از آن بیرون آمده است روزِ بعد دید پنج جوجه دیگر بیرون آمده و در زیرِ بالِ مادرِشان آرمیده اند . روز سوم که بسرکشی مرغ رفت دید دو تا جوجه دیگر بیرون آمده خواست یکی را بگیرد مادرِ جوجه ها به او حمله کرد و او از ترس فریاد کشید .

مُرغ خُروس قاز قو طاوس اُردک بوقلمون

پس از سوآلات کلی و اخذ نتیجه . این حکایت عمل حسابی دارد .
سایر عملها بقرار سابق . برای فردا صورت درس .

امتحان جرأت

۵۳

شبی بهروز و سیروس و فریدون در اطاق پیش پدر و مادرشان نشسته بودند پدرشان گفت من در حیاط یک سبد سیب گذاشته ام هرکدام میل داشته باشید میتوانید پنج تا سیب بردارید . بهروز که از همه کوچکتر بود رفت و پنج تا سیب برداشت و مشغول خوردن شد . سیروس که قدری از او بزرگتر بود گاهی بتاریکی حیاط نگاه میکرد و گاهی بسیبهای قشنگ بهروز . عاقبت او هم بخود دل و جرأت داد و رفت اما سه تا سیب آورد . فریدون که از همه بزرگتر بود یکبار از پنجره بیرون نگاه کرد دیگر از جا برنخاست و با اوقات تلخ در همان گوشه اطاق نشست و سیب نخورده بخواب رفت .

جرأت جسارت تهور ترسو بزدل

پس از سوآلات کلی . چرا سیروس پنج تا سیب برنداشت .
چرا اوقات فریدون تلخ بود و سیب نخورده بخواب رفت . سایر عملیات بقرار سابق .
برای فردا صورت درس عمل حاضر کنید .

میهن

۵۴

هرکس در هر کشور که زائیده شد آن کشور میهن اوست . ما - در ایران زائیده شده ایم میهن ما ایران است میهن ما ایران کوههای بلند و صحراهای سبز و دریاهای پر از ماهی دارد ما در آن کوه ها گردش میکنیم و در آن صحراها از گلهای رنگارنگ می چینیم و از آب صاف و خنک چشمه ها می نوشیم و زندگی میکنیم وقتیکه بزرگ شدیم در دریا و دریاچه های میهن سوار قایقها شده گردش میکنیم و ماهی های خوب شکار میکنیم .

جو حوض چشمه رودخانه استخر دریا کشتی

تمام عملیات بقرار سابق

۵۵ باز و مرغانِ خانگی

چند مرغِ خانگی از قبیل خروس و مرغ و غاز و بوقلمون و مرغابی در حیاطِ دهقانی مشغولِ دانه چیدن بودند ناگاه عقابی روی سنگی که در حیاطِ دهقان بود نشست که او را دیدند همه از ترس پنهان شدند. باز که آنها را با این حال دید بسرزنش گفت شما مرغان خانگی خیلی پست و فرومایه اید. چرا از گردش در صحراهای سبز و جنگلهای باصفا و از رفاقتِ مرغانِ رشید مانندِ من چشم پوشیده بخانهٔ این دهقان که از نوع ما نیست پناهنده شده اید خروس آواز برآورده گفت از آن چنگال تیز و منقارِ بی رحم خودت بپرس که بچه های ما را سالم نمیگذارد.

شیر پلنگ آهو گرگ گوسفند شغال روباه مرغ

باید چنین نتیجه گرفت کسیکه بمردم آزار برساند مردم از او فرار کرده تنهایش میگذارند.
سایر عملیات بقرار سابق. چند کلمه عربی داریم پیدا کنید و برای آنها جمله بسازید. حرفهای مخصوص عربی را جداگانه بنویسید

۵۶ اندام زشت کار نیک

روزی پرویز از پای دیوار باغ یک جانورِ عجیب گرفته پیشِ پدرش آورد و گفت من تا حال جانوری بدین زشتی ندیده ام. مثل مرغ بال دارد و شبیه موش است اما نمی پرد. پدرش گفت این جانور را شب پره میگویند هرچند اندامش زشت است اما کارش نیک است و فایدهٔ بسیار دارد. این حیوان شبها می پرد و پشه ها را که بمردم آزار میرسانند شکار میکند اما روز چشمش نمی بیند و نمی تواند بپرد نگاهش دار و هنگامِ غروب بهوا پرتابش کن که خواهد پرید.

گنجشک پرستو سار بلبل دم جنبانک

سوآلات مانند سابق.
عملیات مانند سابق.

۵۷ خاله خرچنگ و خاله قورباغه

روزی خاله خرچنگ کنار رودخانه ای زیر سنگی ایستاده بود. خاله قورباغه اورا دید و باجست وخیز پیش او آمد خاله خرچنگ گفت از پهلوی من دورشو اندام تو زشت است و تو چهار دست و پا داری اما من هشت دست وپا دارم. خاله قورباغه گفت. اما چه فایده که بااین همه دست وپا راست راه رفتن را یاد نگرفته ای.

خرچنگ   لاک پشت   قورباغه

این حکایت عمل حسابی دارد.
سایر عملیات مانند سابق.

۵۸ بوسهٔ مادر

شب بسر رسید   تابید خورشید
خروسان خواندند   شب بسر رسید
کلاغی آمد   کرد قار و قار
کفتری قشنگ   چتر زد چرخید
مرغکی آن دم   جوجه های خود
داد از طلوع   آفتاب نوید
بلبل پیش گل   رفت و شعر خواند
بادی خوش وزید   غنچه ای خندید
چشمم باز شد   مادرم دیدم
آن دم دل من   از شادی طپید
خود را رساندم   من بغل او
او مرا بوسید   در بغل کشید

۵۹

دو کارِ خوب

پروین اگرچه کوچک بود امّا زرنگ بود یک روز صبح پنج دانه تخم مرغ پخته و میخواست باطاق ببرد گربه ای جلو پایش را گرفت پروین برای اینکه گربه را زیر پا نگیرد از روی آن پرید دو تا از تخمها افتاد و شکست . پروین دلتنگ شد و گریه کرد مادرش رسید و گفت دختر جان گریه نکن اگرچه دو تخم مرغ شکستی درعوض یک کارِ خوب کردی که گربه را زیر پا نگذاشتی .

پروین گفت من هم میدانم که تقصیر ندارم امّا گریه ام برای این است که چرا نتوانستم دو کارِ خوب انجام بدهم .

شکستن پاره کردن گسستن خرد کردن

عملیات وسوآلات مانند سابق

۶۰

طوطی و کبوتر

روزی طوطی در جنگلی باصفا روی شاخهٔ درختی نشسته چند شعر و قصه که از بر کرده بود برای مرغان خواند و گفت ای مرغان من باید رئیس شما باشم زیرا من می توانم قصه بگویم و شعر بخوانم کبوتری پیش رفت و گفت درست است تو میتوانی حرف بزنی و پرگو هم هستی امّا معنی حرفهای خود را نمی فهمی پس شایستهٔ رئیس بودن و بزرگی هم نیستی .

حرف کلمه سخن گفتار فرمایش گفتگو

عملیات بقرار سابق

بیلچهٔ خوب دارم	باغچهٔ خود میکارم
باغچه کاری قشنگ است	گلهایم رنگارنگ است
با آب پاشِ شنگلم	همیشه رویِ گلم
آبِ تازه میپاشم	باِندازه میپاشم
گلهایم میخورند آب	تر و تازه و شاداب
هرزه گیاهی ببینم	در دم آن را می چینم
باغچه ام پرگل شود	مسکنِ بلبل شود

نسترن شببو یاسمن شمعدانی یاس نیلوفر

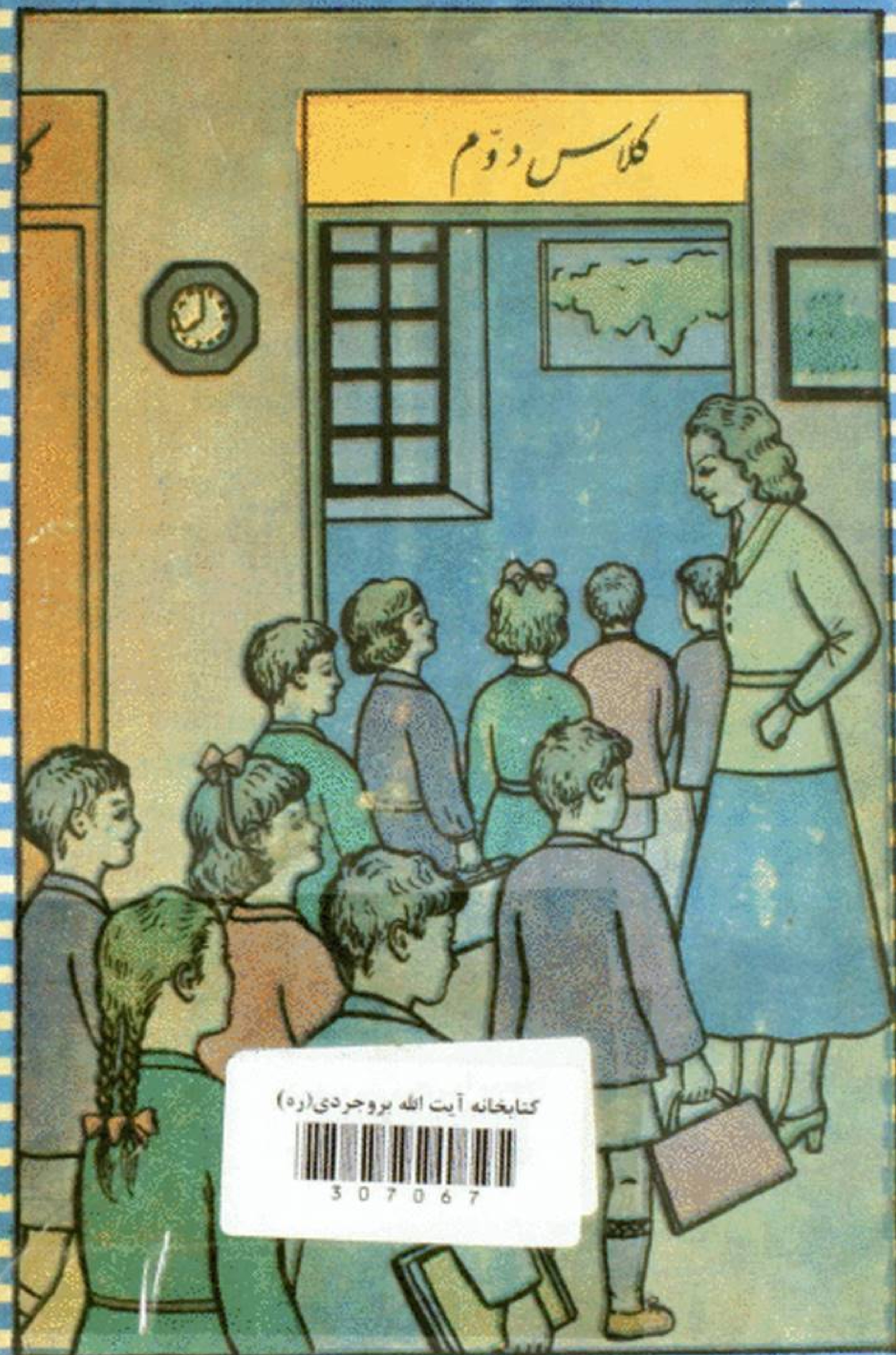
حرف زدنِ گربه

روزی پروین شادی کنان پیش مادرش دوید و گفت مادر، مادر بچه گربه هایِ من حرف زدن یاد گرفته اند مادرِ گربه هایِ ما بالای درختِ مو بود و میخواست گنجشک شکار کند این بچه گربه مادرش را صدا کرد، گفت ما... ما... ما. مادرش هم از بالای درخت گفت مو... مو... مو. بچه گربه فوری فهمید که مادرش رویِ درختِ مو است زود دوید و پیش مادرِ خود رفت.

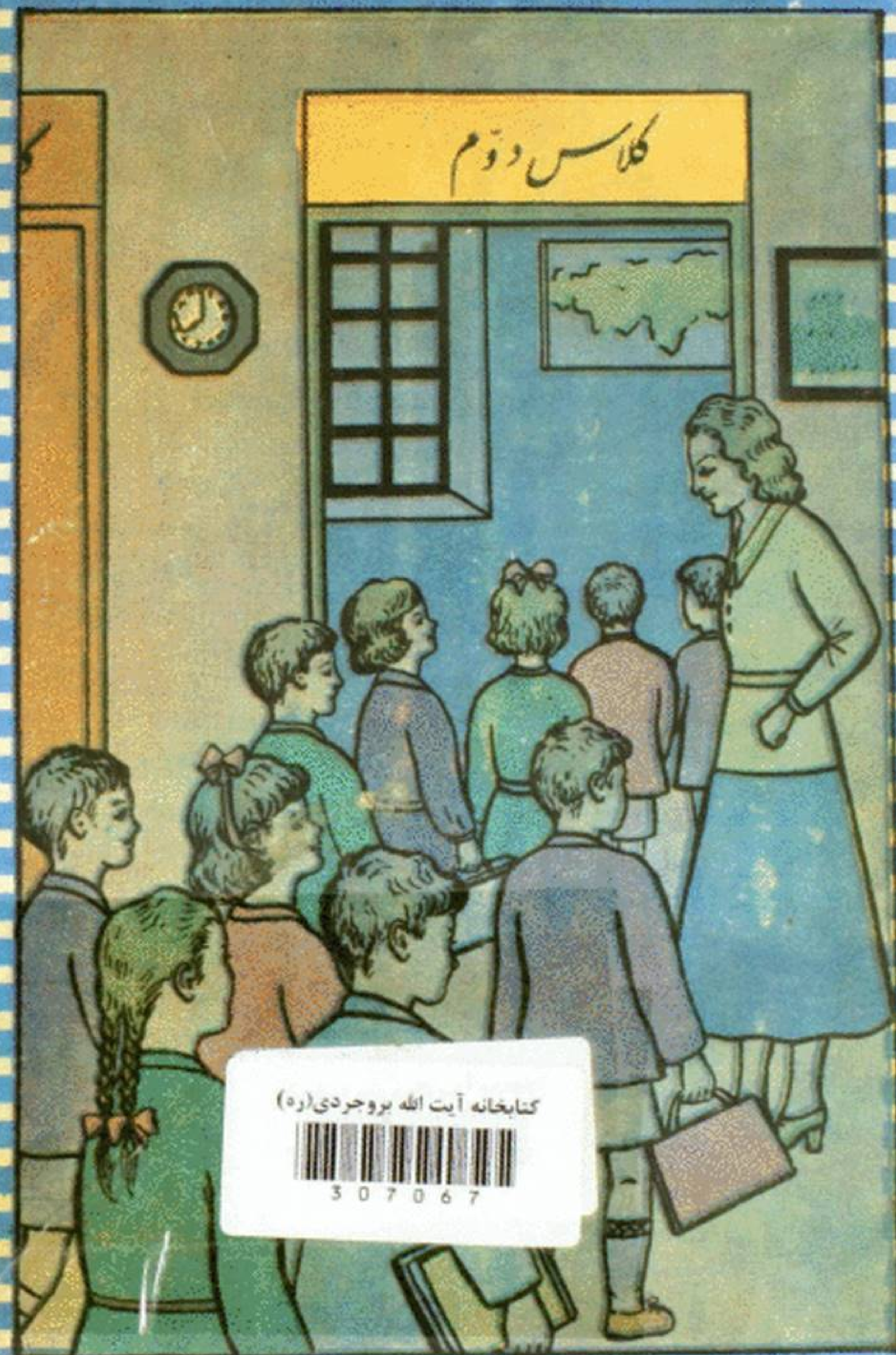

کبوترِ من

هر زمانکه من — میکنم صدا
کبوترِ من — کبوترِ من
بال میزند — می پرد هوا
کبوترِ من — کبوترِ من
می نشیند او، روی شانه ام — با لبِ خودم دانه میدهم
گاه در برم — گاه بر سرم
کبوترِ من — کبوترِ من
چونکه بیند او مهرها زِ من — هم محبت و هم وفا زِ من
چون شود دِگر — او جدا زِ من
کبوترِ من — کبوترِ من

کلاس دوم

کلاس دوم